

INTERNET I FRANCUSKI JEZIK

Gorana Bikić-Carić*
Filozofski fakultet, Zagreb

U ovom članku željeli bismo se osvrnuti na Internet u nastavi francuskog jezika. U tu smo svrhu u proljeće 2001. proveli malo istraživanje sa studentima druge godine francuskog jezika i književnosti (akademska godina 2000./2001., kolegij Francuski jezik II). Na taj smo ih način željeli upoznati s Internetom na francuskom, ali i vidjeti koju ulogu Internet ima u njihovu životu i studiju. Osim toga, prikazujemo i rezultate jednog opsežnijeg istraživanja u Francuskoj (nazvanog *Mladi i Internet*, čiji je cilj bio vidjeti što mladima znači Internet, kako se njime koriste i što od njega očekuju), te neka strana iskustva iz primjene Interneta u nastavi, kao što su *I-m@nuel* (kombinacija udžbenika i Interneta), te *e-learning* (pomoć u učenju putem Interneta).

Ključne riječi: Internet, francuski jezik, nastava jezika, I-m@nuel, e-learning

UVOD

U želji da studente druge godine francuskog jezika (akademska godina 2000./2001., kolegij Francuski jezik II) upoznamo s Internetom na francuskom, ali i da vidimo koju ulogu Internet ima u njihovu životu i studiju, organizirali smo u proljeće 2001. „virtualnu“ kompjutersku učionicu. Nakon upitnika iz kojeg smo željeli saznati koliko su studenti već upoznati s Internetom i koliko se njime koriste, dali smo im popis Internet adresa na francuskom i zamolili ih da ih posjete što je više moguće. Napomenimo da je u to vrijeme francuska čitaonica, gdje su korisnicima bila na raspolaganju dva računala, bila zatvorena zbog radova nakon kojih je postala francuska medijateka. Budući da studenti francuskog jezika nemaju sustavno organiziran pristup Internetu na fakultetu, morali smo se osloniti na njihovo snalaženje. Nakon iskustava s francuskim Internet adresama, studente smo zamolili da napišu svoje komentare, u obliku slobodnog sastava.

NEKE IDEJE O INTERNETU U NASTAVI

Prije nego što se osvrnemo na istraživanje sa studentima, spomenimo neke načine kako iskoristiti Internet u nastavi.

Vrlo je zanimljiva ideja nastala u izdavačkoj kući Editronics Education (www.editronics-edu.fr), gdje su u ožujku 2001. godine predstavili *i-m@nuel*, odnosno jedinstvenu kombinaciju školskog udžbenika i Internet sitea (Altman, 2000). Naime, kupovinom udžbenika, nastavnik dobiva lozinku koja mu omogućuje pristup određenom siteu, sa sadržajima koji nadopunjuju tekst u udžbeniku. Na taj se način olakšava učenička torba, jer je papirnati udžbenik tanji, a također, što je još važnije, gradivo je uvijek aktualno, nastavnik može lakše personalizirati nastavu i prilagoditi je svojem razredu. Osim toga, to je odličan način da učenici uvide prednosti Interneta. Ove školske godine takav se *i-m@nuel* (za sada još ne u nastavi jezika) koristi u 72 škole u Francuskoj (34 nastavnika i oko 3500 učenika).

Također se na Internetu nude razni siteovi za pomoć učenicima – tzv. *e-learning* ili pedagoška pomoć na Internetu (Borgel, 2001). Učenici koji imaju problema u nekom predmetu mogu utipkati određenu adresu i, ponegdje besplatno a ponegdje uz plaćanje, dobiti pomoć. To može biti još jedanput objašnjeno gradivo i prilagođeni zadaci za vježbu, a također komunikacija s profesorom koji odgovara na učenikova pitanja. Na taj način Internet pruža vrstu privatne poduke, dostupnu velikom broju učenika.

MLADI U FRANCUSKOJ I INTERNET

Da bi se saznalo nešto više o tome koliko mladi znaju o Internetu i do koje je mjere on postao dio njihova života, u Francuskoj je između studenog 1999. i svibnja 2000. provedeno prilično temeljito istraživanje s učenicima od 11 do 19 godina. Na Internet stranici organizacije koja je provela istraživanje (Centre de Liaison de l'Enseignement et des Moyens d'Information, www.clemi.org) objavljen je detaljan izvještaj iz kojeg ćemo ukratko izdvojiti nekoliko zaključaka.

Anketa je provedena u obliku opsežnog upitnika, koji su ispunila 524 učenika u dva grada, u Parizu i La Rochelleu. Nakon toga je s 23 učenika obavljen još i razgovor, pa su oni mogli temeljitije opisati svoja iskustva s Internetom. Škole koje pohađaju svi ti učenici, u manjoj ili većoj mjeri, opremljene su računalima priključenima na Internet, a 34% učenika ima pristup Internetu i kod kuće.

Od 524 ispitanika, 11% nije nikada ni vidjelo Internet, 17% se nije njime nikada koristilo, ali je nekoga već vidjelo da to čini, 30% se njime koristilo jedanput do dva puta, a 42% više puta (dakle, ukupno 72% se koristi Internetom). Autori istraživanja ističu da je u to vrijeme bilo mnogo promjena u opremljenosti škola, pa su oni u svom uzorku zabilježili tek jedan trenutak u razvoju.

Želeći saznati čime Internet najviše privlači mlade, autori istraživanja su se ograničili samo

na one najiskusnije, odnosno na 170 ispitanika koji su se već više puta koristili Internetom. Iz odgovora je vidljivo da 90% posjećuje razne Internet stranice, 72% gleda video ili sluša glazbu na Internetu, 63% traži informacije za školske zadatke, 71% šalje poruke putem elektroničke pošte, 56% komunicira izravno s drugim korisnicima Interneta, 32% sudjeluje u raspravama. Dakle, koliko god komunikacija zauzima važno mjesto, ispitanici Internet ipak u većoj mjeri koriste kao izvor podataka.

Iz odgovora učenika vidljivo je da se Internetom kod kuće većinom koriste za zabavu (60%), samo manji dio njih većinom za učenje (5%), no 33% ispitanika izjavljuje da im Internet podjednako služi i za zabavu i za učenje. U školi se, naprotiv, Internetom koriste većinom za učenje (64%), manji dio prvenstveno za zabavu (17%), a 15% i za zabavu i za učenje. Očito je da se upotreba Interneta čvrsto povezuje s okruženjem.

Ispitanici se u velikoj većini slažu s tvrdnjama da je Internet nešto revolucionarno (85%), da ne predstavlja gubitak vremena (88%), da poboljšava komunikaciju među ljudima (78%), da će jednog dana biti uobičajen kao i telefon ili televizija (76%), da će se njime trebati znati služiti na poslu (73%), ali i da neće zamijeniti školu (70%). Da je ugodnije učiti putem Interneta nego iz knjiga smatra 63% ispitanika. Vidljivo je da učenici uočavaju veliko značenje Interneta i predviđaju mu još značajniju budućnost, no realno procjenjuju da on neke institucije, kao što je škola, ne može zamijeniti. Možda treba istaknuti njihovo shvaćanje komunikacije – očito se u većini ne slažu s mišljenjem da se ljudi koji puno vremena provode uz računalo priključeno na Internet otuđuju od drugih (ili možda smatraju da se otuđivanje od ljudi iz neposredne okolice nadoknađuje upoznavanjem onih koji su kilometrima daleko...).

STUDENTI FRANCUSKOG JEZIKA I INTERNET

U vrijeme našeg malog istraživanja na drugoj godini studija francuskog jezika nismo još

znali za gore spomenuto francusko istraživanje. Inače, vjerojatno bismo pitanja (*vidi prilog*) pokušali učiniti sličnijima, tako da se lakše usporede rezultati, no i ovako se ponešto poklapa.

Na drugoj godini studija francuskog jezika i književnosti, na kolegiju *Francuski jezik II*, akademske godine 2000./2001., bilo je ukupno 40 studenata. Njih 34 je odgovorilo na upitnik (85%), od kojih je 12 studenata upitnik ispunilo pod punim imenom i prezimenom, a 22 je izabralo ponuđenu mogućnost anonimnosti. Iz odgovora na prvo pitanje saznali smo da 20 studenata ima pristup Internetu (58%), a 14 nema. Od tih 14, 13 je odgovorilo da bi željeli imati pristup, a preostali upitnik je, osim odgovora „Ne“ na prvo pitanje, ostao potpuno prazan. Ukupno 24 studenta (70%) odgovara da posjećuje stranice na francuskom jeziku (svih 20 koji imaju pristup Internetu, ali i još četvero koji nemaju), od kojih 8 (23% od ukupnog broja ispitanika) pojašnjavaju da to čine ponekad, odnosno rijetko. Na pitanje kojim povodom to čine, većina studenata (15, odnosno 62% od njih 24, koji posjećuju Internet stranice na francuskom jeziku) navodi potrebe studija (referati, seminarski radovi, traženje informacija u nedostatku knjiga, studiranje u Francuskoj), dok ostali uglavnom traže zanimljivosti iz područja koja ih zanimaju ili se žele dopisivati elektroničkom poštom. Kao sadržaje koji ih posebno privlače studenti navode glazbu, kulturu, modu, turizam, umjetnost, povijest, zemljopis, zanimljivosti iz svakodnevnog života, časopise, humor, filmske zvijezde, život mladih. Na pitanje koje su, po njihovu mišljenju, prednosti Interneta, gotovo svi studenti ističu brz i jednostavan pristup mnogim izvorima informacija (poneki smatraju da se tako izbjegavaju problemi s traženjem često nedostupnih knjiga), te mogućnost komunikacije putem elektroničke pošte. Posljednje se pitanje odnosilo na Internet kao pomoć u učenju jezika. Četvero studenata (11% od ukupnog broja ispitanika) ne zna može li Internet pomoći ili se ne izjašnjava, dok svi ostali (89%) ističu

njegovu veliku ulogu (iako to ne znači nužno da imaju takva iskustva). Kao objašnjenje 17 studenata, odnosno 50% od ukupnog broja ispitanika, govori o prakticiranju jezika čitajući zanimljive tekstove, lako dostupne na Internetu. Ostali ističu komuniciranje na francuskom, bilo preko elektroničke pošte ili raznih foruma za rasprave.

Nakon toga smo studentima podijelili popis Internet adresa (Laurent i Gignoux, 2000; Vera Pérez, 1998) i zamolili ih da, po vlastitom izboru, posjete neke od njih i napišu svoj komentar. Željeli bismo napomenuti da, budući da se sadržaji na Internetu i adrese relativno brzo mijenjaju, neke od niže navedenih adresa nažalost više nisu u upotrebi (one koje jesu označili smo deblje tiskanim slovima).

Internet adrese koje smo predložili studentima mogu se podijeliti u nekoliko skupina:

1) interaktivna gramatika, npr.:

<http://pages.infinit.net/jaser2/> (gramatičke vježbe, diktati, pravopis, vokabular itd.)

2) igre riječima, npr.:

www.odyssee.net/~gillesr/ (križaljke)

www.imagnet.fr/momes/jeuxdemots/jeuxdemots.html (zagonetke, šarade)

www.domtar.com/arbre/hangman/pendu-10.htm (vješala)

3) interaktivno pisanje, npr.:

www.swarthmore.edu/Humanities/clicnet/litterature/sujets/interactive.html (sudjelovanje u sastavljanju priča – kriminalističkih, znanstveno-fantastičnih, ljubavnih itd.)

4) sudjelovanje u raspravama, npr.:

www.imagnet.fr/momes/forum/forum.html (izražavanje svog mišljenja i čitanje tuđih o temama kao što su razizam, idealna škola, budućnost francuskog jezika, žene i moć itd.)

5) sastavljanje pisanih tekstova, npr.:

www.imagnet.fr/momes/education/ecriture/ecriturer1.html (napisati priču, članak, pjesmu, za novine na Internetu)

www.imagnet.fr/momes/education/ecriture/ecriturer2.html (na temelju zadane strukture napisati pjesmu)

www.chez.com/capitaine/ (humor)

6) razumijevanje pisanih tekstova, npr.:

www.imagnet.fr/momes/poucet/index.html (vrlo zanimljivo predstavljena priča o Palčiću tako da se kroz tu priču prolazi odgovarajući na pitanja, a u slučaju pogreške, pa i gramatičke, objašnjava se zašto je odgovor bio netočan)

7) fonetika, npr.:

www.unil.ch/ling/phon/index/html (objašnjavanje i primjeri izgovora)

8) razni testovi, npr.:

www.imagnet.fr/momes/francophonie/francophonie.html (provjeravanje poznavanja zemalja u kojima se govori francuski jezik)

<http://cech.cesnet.cz/IQ/IQ-test-e.html> (provjeravanje kvocijenta inteligencije)

9) literarni tekstovi, npr.:

www.worldnet.fr/~laguerre/livre.htm (informacije o mnogim autorima i njihovim djelima)

www.webnet.fr/poesie/ (francuska poezija)

10) stripovi, npr.:

<http://w3imagis.imag.fr/Membres/Stephane.Riviere/bd/asterix/asterix.html> (detaljnije o stripovima o Astérixu)

11) tisak, radio i televizija, npr.:

www.tv5.org (pregled programa francuske televizije TV5, predstavljanje emisija, prijedlozi za korištenje u nastavi itd.)

12) civilizacija, npr.:

www.adminet.com/marseillaise.html (riječ i glazba francuske himne)

www.meteo.fr:80/index.html (vremenska prognoza u Francuskoj)

13) ministarstva i obrazovanje u Francuskoj, npr.:

www.education.gouv.fr/ (francuski obrazovni sustav)

www.ensmp.fr/~scherer/euni/fr/ (popis francuskih sveučilišta)

www.france.diplomatie.fr (stranica Ministarstva vanjskih poslova namijenjena nastavnici)

www.culture.fr (stranica Ministarstva za kulturu)

14) turizam, npr.:

www.swarthmore.edu/Humanities/clicnet/tourisme.html (predstavljanje pokrajina u Francuskoj i drugim frankofonim zemljama)

www.swarthmore.edu/Humanities/clicnet/plaisirs.de.la.table.html (predstavljanje francuske gastronomije i pića)

15) zemljopis, npr.:

www.urec.fr/France/France.html (francuske pokrajine)

Dobili smo komentare od 16 studenata, od kojih 11 potpisanih. Gotovo svi studenti smatraju da je Internet vrlo koristan i zabavan način pomoći u učenju jezika – točnije rečeno, samo jedna studentica to nije spomenula, nego je govorila o tome kako je imala problema s otvaranjem odabranih stranica (sama objašnjava kako je to možda zato što je tek nedavno dobila računalo i još nema iskustva u radu s njim).

Iz komentara studenata možemo razdvojiti one koji se odnose na gramatiku, tekstualne igre, fonetiku te na pristup raznim zanimljivostima.

O gramatičkim vježbama studenti ističu da su zanimljive i korisne, iako za neke smatraju da su prejednostavne za razinu znanja koja se od njih traži na studiju. No, ipak pronalaze i nešto prikladno za pripremanje ispita, kao zabavan način da spoje ugodno s korisnim. Osim

toga, smatraju vrlo pozitivnim to što se odmah dozna da li je odgovor točan, uz objašnjenje ako nije.

Razne tekstualne igre privlače studente svojom zabavnom stranom (jedna studentica, koja nema vlastito računalo, spominje kako namjera ispisati takve vježbe i ponijeti ih na plažu!)

Vježbe i objašnjenja iz fonetike također su privukli studente, i smatraju ih korisnom nadopunom nastavi na kolegiju koji se bavi fonetikom.

Studenti su posjećivali i stranice o francuskoj književnosti, turizmu i drugim zanimljivostima. Ističu kako su saznavali zanimljive pojedinosti o Francuskoj, koje su im bile korisne i za pripremanje seminarskih radova ili izlaganja, te kako su se tom prilikom koristili francuskim i, zainteresirani sadržajima, poboljšavali svoje znanje jezika. Osim toga, kako se o jednoj temi može vrlo brzo i prilično jednostavno puno toga naći na jednome mjestu, studenti ističu koliko je to praktičnije nego tražiti knjige po raznim bibliotekama (kojih često i nema).

I na kraju, studentica koja hvali zanimljivosti i korisnosti Interneta u učenju jezika, ističe kako on nikako ne može zamijeniti nastavnika, nego samo pripomoći učenju jezika.

USPOREDBE REZULTATA

Usporedimo li rezultate istraživanja u Francuskoj i našeg istraživanja (uz sve moguće ograde, s obzirom na veliku razliku u uvjetima, a posebno u broju ispitanika, te, donekle, u njihovoj dobi), možemo uočiti sljedeće:

Iz rezultata francuskog istraživanja vidljivo je da su sve škole koje pohađaju ispitanici, u većoj ili manjoj mjeri, opremljene računalima priključenima na Internet, a 34% učenika ima pristup Internetu i kod kuće. U nastavu naših studenata nisu sustavno uključena računala s Internetom, tako da u pitanju „Imate li pristup Internetu?“ nismo razlikovali je li taj pristup na fakultetu (u sklopu nekog kolegija na drugoj studijskoj grupi), kod kuće, na poslu nekog od roditelja ili kod prijatelja. Ukupno 58% stu-

denata izjavljuje da negdje ima pristup Internetu. Usput spomenimo da smo prethodne akademske godine, 1999./2000., proveli slično istraživanje, no tada je u njemu sudjelovalo tako malo studenata – njih 18, od kojih je samo 9 imalo pristup Internetu – da nam se učinilo kako bi to bilo dobro ponoviti na malo većoj populaciji. Dodajmo i to da je postotak studenata koji se služe Internetom (70%) veći od postotka onih koji imaju pristup Internetu (58%). Od 70% korisnika Interneta, 23% pojašnjava da to čine rijetko. Možemo uočiti da je taj postotak sličan i u Francuskoj, gdje se Internetom služi 72% ispitanika (od kojih je 30% to učinilo jedanput ili dva puta).

Iz francuskog istraživanja proizlazi da 63% redovitih korisnika Interneta traži informacije za školske zadatke. I u našem slučaju postotak je sličan (iako smo mi uzeli u obzir sve one koji se služe Internetom, bez obzira na to čine li to redovito ili ne) – 62% korisnika Interneta njime se služi prvenstveno u svrhu studija (pronalaženje građe za seminarske radove, referate i slično).

Na pitanje „Koji vas sadržaji najviše zanimaju?“ većina odgovora (26 studenata, odnosno njih 76%) mogla bi se svesti pod zajednički nazivnik „kultura“, samo jedna studentica (3%) spominje *e-mail* i *chat* (no tu treba uzeti u obzir da se pitanje odnosilo na Internet na francuskom jeziku, dakle ne na materinskom), a 7 studenata (20%) nije se izjasnilo. To možemo usporediti s francuskim ispitanicima – također većina, 90% njih, posjećuje „razne Internet stranice“. To nam se čini, u usporedbi s drugim odgovorima (slušanje glazbe na Internetu, traženje informacija za školske zadatke, elektronička pošta, skupine za rasprave), naj-sličnije našim odgovorima „kultura“. No, pri tome treba napomenuti da smo mi, u odgovoru na to pitanje, uzeli u obzir sva 34 ispitanika, a ne samo ona 24 koja su izjavila da imaju pristup Internetu. Naime, i neki koji nemaju pristup Internetu, odgovarali su na to pitanje (očito ih to ne sprečava da imaju svoje mišljenje i želje, budući da su se s Internetom vjerojatno ipak negdje i na neki način sreli). Za razliku

od toga, u francuskom istraživanju uzeti su u obzir samo odgovori onih koji se redovito koriste Internetom (koji predstavljaju 42% ukupnog broja ispitanika).

ZAKLJUČAK

Između ostalog, često se ističe da još nema dovoljno istraživanja koja bi precizno pokazala rezultate uvođenja računala i Interneta u nastavu, no nastavnici svakako primjećuju pozi-

tivno djelovanje na motivaciju i autonomiju učenika (Galhardo, 2001). I u nedostatku egzaktnih pokazatelja, vidljivo je zanimanje mladih za Internet i njihov osjećaj da je to nešto korisno, nešto što ih može približiti autentičnoj situaciji u kojoj se nalazi izvorni govornik. Budući da se mladi iz godine u godinu sve više služe Internetom, čini nam se da je dobro upućivati ih i na korištenje Interneta na jeziku koji uče ili studiraju, to više što se u tome spaja ugodno s korisnim.

REFERENCIJE

- Altman, P. (2000). I-M@NUEL – Une nouvelle génération de manuels scolaires. *Enseignement public & informatique*, 99, 77 – 81.
- Borgel, C. (2001). L'accompagnement scolaire sur Internet (ou e-learning) dans l'enseignement secondaire. *Enseignement public & informatique*, 103, 99 – 138.
- Centre de Liaison de l'Enseignement et des Moyens d'Information (2001). Les jeunes et Internet (représentations, usages et appropriations). www.clemi.org/jeunes_internet.html
- Galhardo, J. (2001). Après la conviction et l'expérience, la recherche?. *Enseignement public & informatique*, 103, 161 – 172.
- Laurent, T., Gignoux, J. (2000). *L'internet francophone* (brošura s adresama Interneta na francuskom). Zagreb: Ambassade de France en Croatie
- Vera Pérez, C. (1998). Internet au service des professeurs de français. *Le français dans le monde*, 300, 32 – 35.

THE FRENCH LANGUAGE AND THE INTERNET

Summary

In this paper we describe a study carried out on second-year students of French language and literature enrolled in French Language II during the 2000/01 school year. The aim of the study was to introduce them to the Internet in French and to establish the nature of the students' relationship with Internet. We also present the results of another study, "Youth and the Internet", which was carried out in France. The aim of the latter study was to determine what role the Internet plays in the lives of young people, in what ways they use it, and what they expect from it. Finally, we recount some experiences of using the Internet as a teaching tool (I-m@nuel and e-learning).

Key words: Internet, French language, language teaching, I-m@nuel, e-learning

■ PRILOG

Popis pitanja iz ankete provedene sa studentima druge godine francuskog jezika i književnosti akademske godine 2000./2001.

1. Imate li pristup Internetu?
Ako ne, da li biste to željeli?
Ako da,
2. Da li posjećujete stranice na francuskom jeziku?
Ako da,
3. Kojim povodom?
4. Koji vas sadržaji najviše zanimaju?
5. Koje su, po vašem mišljenju, prednosti Interneta?
6. Mislite li da Internet može pomoći učenju jezika i ako da, kako? Imate li takvih iskustava?

